

DÉPARTEMENT
PROMOTION
DE L'ALYA

המחלקה
לעידוד
עלייה

הלילה הזה!
YSCUB YSBRUNCH

מָה בְּשִׁתְּנָה הַלַּיְלָה הַזֶּה
אֵיךְ מְדַבְּרִים עַל חֲרוֹת בְּזָמַן מְלַחֲמָה

Interrogations la nuit du Séder, Yehuda Amichai

Ma Nishtana, pourquoi cette nuit est-elle différente de toutes les autres nuits.

Et la plupart d'entre nous ont grandi et n'ont plus rien demandé et d'autres ont continué à s'interroger toute leur vie, comme s'ils demandaient

Comment-allez vous ou quelle heure est-il tout en continuant leur route sans même attendre la réponse. Qu'est-ce qui change chaque nuit ?

Comme le tic-tac d'un réveil qui calme et qui endort.

Ce qui change, tout va changer. Le changement, c'est Dieu.

Interrogations la nuit du Séder. La Torah parlait de quatre fils

un sage, un méchant, un simple et un

qui ne savait pas demander. Mais il n'est question

ni d'un bon fils, ni d'un fils aimant.

Il s'agit d'une question sans réponse et si elle avait une réponse

je ne veux pas la connaître. Moi qui ai été tous ces garçons

dans des combinaisons différentes, j'ai vécu ma vie, la lune m'a éclairé

sans nécessité, le soleil s'en est allé et les fêtes de Pessah

sont passées sans réponse. Ce qui a changé. Le changement,

c'est Dieu. La mort, son Prophète.

Yehuda Amichai, Traduit de l'hébreu par Rachel Samoul

יהודה עמיחי הרהורי ליל הסדר

הרהורי ליל הסדר, ממה נשתנה, שאלנו
מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות.
ורבנו גדלנו ולא נשאל עוד ואחדים
ממשיכים לשאל במשך כל חייהם, כמו ששואלים
מה שלומך או, מה השעה וממשיכים ללכת
בלי לשמע תשובה. מה נשתנה כל לילה,
כמו שעון מעורר שתקתוקו מרגיע ורדים
מה נשתנה, הכל ישתנה. השנוי הוא האלהים.
הרהורי ליל הסדר. בנגד ארבעה בנים דברה
תורה, אחד חכם, אחד רשע, אחד תם ואחד
שלא יודע לשאל. אבל לא מדבר שם
על אחד טוב ולא על אחד אוהב.
וזו שאלה שאין לה תשובה ואם תהיה לה תשובה
לא ארצה לדעת. אני שעברתי את כל הבנים
בצרופים שונים, חיותי את חיי, הירח האיר
עלי ללא צורך והשמש הלכה לה וחגי פסח
עברו בלי תשובה. מה נשתנה. השנוי
הוא האלהים. המות נביאו .

לפני הכל

מָה אֲנִי עוֹשֶׂה לְפָנַי פְּסַח
אֵיפֹה אֲתֶם עוֹשִׂים פְּסַח
עִם מִי אֲתֶם עוֹשִׂים פְּסַח
מִתְּבוֹת לְפְסַח !

השיר "דינו" נכתב על ידי תלמה אליגון רוז עבור להקת פקוד הצפון ביוני 1972 ובזמנו לא יצא בהקשר לחג הפסח לציון 70 שנה להקמת להקת פקוד הצפון ולרגל חג הפסח שחל היום בצע חדוש לשיר "דינו".
תלמה אליגון רוז הוסיפה שני בתים חדשים ברוח התקופה.

השיר מתאר את ההסתפקות בדברים הפשוטים ;

**"שתזרח נא השמש כל יום במרום וברכו אנשים זה את זה לשלום וחיוך מהלב יקבלו את פנינו ובזאת דינו, דינו .
שיהיה לנו ים לעולמי עולמים
שנצא לטיל בשדות אדמים
ופרחים בישנים יקשטו את הרנו
ובזאת דינו, דינו".**

**Puissions-nous avoir une mer
éternelle, Laissons-nous nous promener
dans les champs rouges, Et que des fleurs
timides ornent nos montagnes, Et avec cela,
c'est assez, assez.**

שני הבתים החדשים מבטאים את הלחימה העקשת שצה"ל מקיים ואת המאמץ להחזרת התושבים לבתיהם.

מְסוֹרֶת מְסוֹר

entre

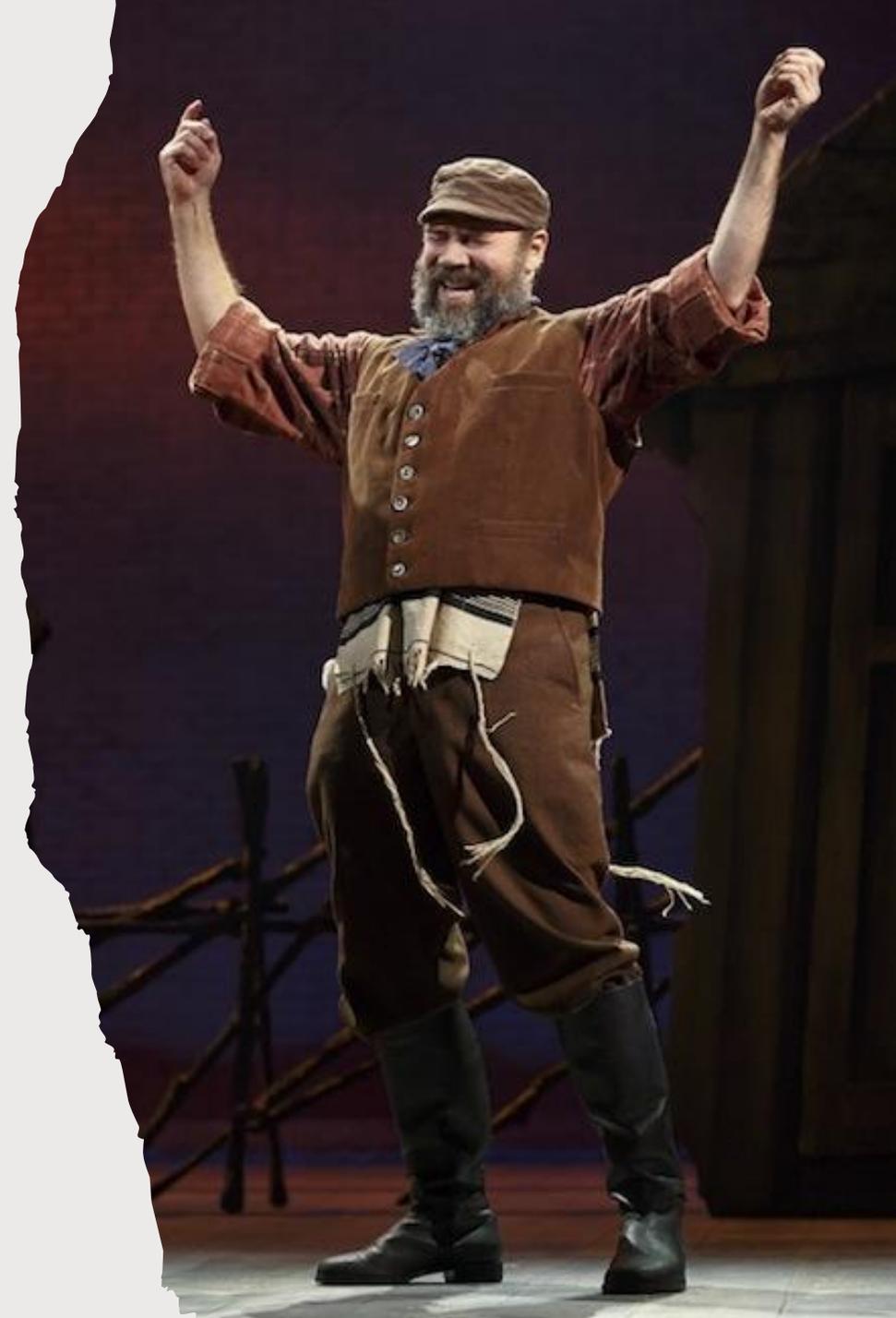
La tradition

et

la transmission

Limsor לְמְסוֹר

אֲנִי מוֹסֵרֶת לְ אֲנִי נוֹתֵנָת ל
מָה אַתֶּם רוֹצִים לָתֵת לְמִשְׁפָּחָה,
לְיֵלָדִים, לְתַלְמִידִים, לְחֻבְרִים

שְׁלֵחוּ עֲרוּךְ עֶרְכִים Valeurs

נתינה	גמישות	כבוד	ישרה	כנות
בטחון/בטיחות	סיפוק	חריצות	השפעה	אושר
ויתור	שליטה עצמית	קבלה עצמית	בריאות	שמחה
סדר	שמחה	סליחה	עצמאות	ביטוי עצמי
עזרה לזולת	שתוף פעולה	סבלנות	דאגה לסביבה	אחריות
חמלה	יצירתיות	משפחתיות	הקשבה	יצירתיות
הגשמה	סקרנות	אמון	שייכות	מחילה
הצלחה	פרטיות	מצוינות	אומץ	צדק
הנאה	דימוי עצמי	הישגיות	מחוייבות	תרומה
חברות	תקשורת	כיף	רוגע	תעוזה

מילון פסח

עבדות עבודה

חרות

עם בחירה

לפסח

לצאת

לכרך

עם קשה ערף, קשיה, קשה,

מנהיג, נהג, התנהגות

חמץ, חמוץ, להחמיץ

ליל שמורים

סדר

חרסת

ארבעת האחים. מיהם ארבעת האחים או ארבעת האחיות שלך

מילון לפסח בעברית

https://www.hebpsy.net/me_article.asp?article=207

אתכם בשולחן הסדר

סַפְּנֵי הַסֵּדֶר

קִדְשׁ יִקְדַּשׁ עַל הַיַּיִן

וְרַחֵץ יִיטוֹל יָדָיו לִפְנֵי הַסֵּדֶר

כִּרְפֵּס יֵאָכַל יֶרְקוֹת בְּמִי מֶלַח

יַחַץ יִבְצַע מִצָּה אֲמִצְעִית לְשֵׁנִיִּים

מִגִּיד יֹאמֵר אֶת הַהֲגָדָה

רְחֻצָּה יִיטוֹל יָדָיו לִפְנֵי הַסַּעוּדָה

מוֹצֵיא יִבְרַךְ הַמוֹצֵיא

מִצָּה יִבְרַךְ עַל הַמִּצָּה

מָרֹר יֵאָכַל מִן הַמֶּרֹר

אִיךָ הַיְלָדִים יְכוּלִים לַעֲזֹר
לַעֲזֹר עוֹזֵר עוֹזֶרֶת עוֹזְרִים עוֹזְרוֹת

בכל דור ודור 1

בְּכָל דוֹר וְדוֹר חֵלֵק מֵהַמְשִׁתַּתְפִּים, בְּעֵקֶר בְּנֵי
הַמְשֻׁפָּחָה הַנְּתִיקִים, מְסַפְּרִים בְּקִצְרָה עַל יְצִיאַת
מִצְרַיִם שְׁלֵהֶם: סְפוּר עֲלֶיהָ מְשֻׁפָּחָתִי, סְפוּר
הַמְּתָאֵר הַתְּגַבְרוֹת עַל קִשִּׁי, גְּלוּיֵי תְקוּהָ וּגְאֻלָּהּ.
מִמְלָץ לְבַקֵּשׁ זֹאת מֵרֹאשׁ, כְּדִי לִוְדֹא שְׁהֶאֱנָשִׁים
יָבוֹאוּ מוֹכְנִים. מִי שֶׁבֵרַךְ לְשִׁבּוּי צֶה"ל וְנִעְדָּרְיוֹ
בְּשָׁעָה שְׁאֵנוּ חוֹגְגִים וּמוֹדִים עַל חֲרוּתָנוּ, לֹא נִשְׁפַּח
אֶת בְּנֵינוּ הַנְּתוּנִים בְּשִׁבִי, וְנִתְפַּלֵּל לְשִׁלּוּמָם
וְלִחְזָרְתָם הַמְהִירָה לְחִיק מְשֻׁפְּחוּתֵיהֶם. יֵשׁ הַנוֹהֲגִים
לְהִצִּיב כֶּסֶף רֵיק לִיד שְׁלַחַן הַסֵּדֶר, כְּסִמָּל לְאִי
שְׁלִמוֹתוֹ שֶׁל שְׁלַחַן הַחֵג הַיִּשְׂרָאֵלִי
הַשָּׁנָה כֹּל הַשְּׁבֻיִים חָזְרוּ לְבֵיתָם אֲבָל אֲנַחְנוּ עַדִּין
בְּמַלְחָמָה וְלֹא כֹל בְּנֵי הַמְשֻׁפָּחָה יַחְגְּגוּ בִיחָד

חירות Liberté

מתוך יין ולחם

Ignazio Silone איגינסיו סילונה

החרות איננה דבר שאפשר לקבלו כמתנה, אדם יכול לחיות בארץ שרודנות שולטת בה, ובכל זאת להיות חפשי - בתנאי פשוט זה, שהוא לוחם נגד הרודנות, וזהו. האדם, שחושב בעזרת ראשו שלו ושומר את לבו משחיתות, הוא אדם חפשי. האדם, שנאבק למען הדבר שהוא חושב אותו צודק, הוא אדם חפשי. בנגוד לכך, אדם יכול לחיות בארץ הדמוקרטית ביותר עלי אדמות, אך אם הוא עצל, אטום ושתדלן בתוככי לבו, אין הוא חפשי; למרות העדרותו של כל אלוץ אלים אותו אדם איננו אלא עבד. בכך נעוצה הרעה: אסור לנו להתחנן למישהו אחר ולבקש ממנו שייעניק לנו חרות. את החרות שלנו אנו חייבים לטל במו ידינו, כל אחד - את המנה שהוא מסגל לטל.

LIBERTÉ IGNAZIO SILONE

La liberté n'est pas un don. On peut vivre dans un pays tyrannique et être libre, à la seule condition de lutter contre la tyrannie. L'homme qui pense par lui-même et préserve son cœur de la corruption est libre. L'homme qui se bat pour ce qu'il juge juste est libre. À l'inverse, on peut vivre dans le pays le plus démocratique du monde, mais si l'on est paresseux, borné et servile, on n'est pas libre ; même en l'absence de toute contrainte violente, cet homme n'est qu'un esclave. C'est là que réside le mal : nous ne devons pas mendier notre liberté. Nous devons la prendre en main, chacun selon ses moyens.

מה זה פסח

פֶּסַח עַל שׁוּם מָה? Pourquoi Pessah

מְקוֹר שְׁמוֹ שֶׁל הַחֵג פֶּסַח נֶעוּץ בְּאַחַד הַמְאָרְעוֹת הַדְרָמָטִיִּים בְּסִפּוֹר יְצִיאַת מִצְרַיִם – הַפֶּסַח עַל בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְכֹן נֶצְלוּ בְּכוֹרֵיהֶם. הַפְּסוּקִים עֲצָמָם קוֹשְׁרִים בִּינֵיהֶם: "וַאֲמַרְתֶּם זָבַח פֶּסַח הוּא לָהּ 'אַשֶׁר פֶּסַח עַל בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם וְאֶת בְּתִינּוֹ הֲצִיל" (שְׁמוֹת יב, כז; וְכֹן בְּפְסוּקִים יג, כג). (מְקַבֵּל עַל רַבִּים בִּי לְפֶסַח הוֹרְאָתוֹ 'לְדַלֵּג', 'לְחַלֵּף עַל פְּנֵי', וְלִפִּי זֶה דֵּלֵג ה' עַל בְּתֵי יִשְׂרָאֵל וְהִכָּה רַק אֶת בְּתֵי הַמִּצְרַיִם.

לפסוח – לדלג'

לפסוח – להגן

לפסוח לצלוע

גמליאל א

חָלָב עַל הַמֶּצַח / מְרוֹקוּ
אַשְׁדוֹת יַעֲקֹב אַחוּד 1967 ,

אֶת הַ"הַגָּדָה" שֶׁל פֶּסַח קָרָאנוּ פְּעַמִּים .פַּעַם רֵאשׁוֹנָה
בְּעֵבְרִית וְאַחֲרֵי כֵּל קָטַע הָיִינוּ מִפְּסִיקִים וְקוֹרְאִים אֶת
הַנֶּסֶח בְּמְרוֹקְנִית ,בְּאוֹתָהּ הַצּוֹרָה וּבְאוֹתוֹ הַנְּגוּן.
עִם צֵאת הַחַג הָיוּ נִפְגָּשׁוֹת כַּמָּה מְשֻׁפָּחוֹת בְּיַחַד ,מְשֻׁפָּחָה
אַחַת נִכְנָסַת לְבִקֵּר אֶת הָאַחֶרֶת ,מִתְכַּבְּדִים וּמְכַבְּדִים ,
שׁוֹתִים "לַחַיִּים" ,טוֹעֲמִים וְהוֹלְכִים לְבִקֵּר מְשֻׁפָּחָה נוֹסֶפֶת.
אָנוּ הַיְלָדִים הָיִינוּ הוֹלְכִים לְסַבָּא ,שְׂיַבְרֹךְ אוֹתָנוּ .סַבָּא
הָיָה לוֹקֵחַ עָלָה שֶׁל מִנְטָה ,טוֹבֵל אוֹתוֹ בְּחָלָב וּמִזְרֵחַ אֶת
הַחָלָב עַל הַמֶּצַח שְׁלָנוּ וּמְבָרֵךְ.

מהם הם המנהגים שלנו ?

מה המשפחה שלכם עושה בפסח?

כנגד ארבעה בנים דברה
התורה חֶכֶם, רָשָׁע, תָּם,
וְשָׂאִינוּ יוֹדֵעַ לְשֹׂאוֹל

מי אתם בהגדה?

שרה אם הבנים
אמנון זל, רמי, מושיקו,
עמרם

פסח של אמנון שלומן

פסח הָיָה החפֿש השנִי בַגְדֵלוּ, שְלוֹשָה שְבוּעוֹת
שֶׁל מִשְׁחָקִים, עֲזָרָה לְהוֹרִים בְּנִקְיוֹן וְסִיּוּד הַבַּיִת
וְכוּ. 'בְּשָׁעוֹת הַבֶּקֶר הִגְעֵנוּ עִם שְׂאֲרֵי־וֹת הַחֶמֶץ
הַדֹּלְקָנוּ מִדוֹרָה יַחַד עִם חֲבֵרִים וּבְמִרְפָּזָה הַלְחָם
שֶׁאֲסוּר לְאָכְלוּ.

בְּעָרֵב לְבוֹשִׁים בַּגְדֵי חַג (בְּזִמְנֵנוּ זֶה הָיָה הַחַג
הָעִקְרִי שֶׁבוּ הָיוּ קוֹנִים בַּגְדִים חֲדָשִׁים) (מְסֻבִּים כֹּל
אֶחָד עִם מִשְׁפָּחָתוֹ וְקִרְוֹבָיו לְאַרוּחַת הַחַג וְקִרְיַאת
הַהֲגָדָה הַמְלֵוָה בְּסִפּוּרִים, שֶׁכֵּן כָּל הַמְרַבֵּה לְסִפֵּר
בִּיצִיאת מִצְרַיִם הָרִי זֶה מִשְׁבַּח. אֵךְ אוֹתָנוּ
הַיְלָדִים כִּמּוֹכֵן עֲנִין מְצִיאת הָאֲפִיקוֹמֹן,
וְכִשְׁמֻצָּאנוּ אוֹתוֹ הַבְּטִיחוּ לָנוּ הָרִים וְגִבְעוֹת עַל
מְנַת שְׁנַחֲזִירוֹ, אֵךְ בְּמִרְבִּית הַמְקָרִים לֹא קִבְּלָנוּ
כְּלוּם, וְאַחֲרֵי הַחַג הָעֲנִין הָלַךְ וְנִשְׁכַּח.

הַיּוֹם אֲנִי מִבִּין עֲנִין זֶה, מִצָּבֶם הַכֹּלְכָלִי שֶׁל
מִרְבִּית הַמִּשְׁפָּחוֹת הָיָה לֹא קָל, וּמוֹתְרוֹת לְקִנְיַת
צְעוּעִים חֲדָשִׁים אוּ מִתְנוֹת הָיוּ צְרִיכִים לְבוֹא עַל
חֶשְׁבוֹן הָאֶכֶל, וְעַל אֶכֶל לֹא מוֹתְרִים, כִּי הָרִי
אָמְרוּ לָנוּ כִּיצַד תִּגְדֵּל, אַתָּה רוֹצֵה לְהִיּוֹת בְּרִיא,
וְעוֹד.

וגם כנגד ארבע נשים
 פרסומת....
 אבל גם שאלה מרכזית?
 מיהן הנשים החזקות
 שלנו?
 מי היא החכמה,
 המרשעת
 התמה
 ושאינה יודעת לשאול

ארבע ARBA
 AVEC REVITAL
 BERGER SHLOMAN

כנגד ארבע נשים
 כנגד ארבע נשים דבר שמן: אחת חכמה, אחת מרשעת, אחת תמה ואחת שאינה יודעת לשאול.

החכמה מהי אומרת: מה השכללים החשובים והתשנים המרובים אשר בהם אתם דוגלים? וביתחילה שמן יענה לה מלכות שנתו: ליעצו סגורה מבחנת, לספק עבודה למאות פועלים עבריים, להגביר את כח הקליטה של הארץ ולהוציא את שם הוצרת הארץ לתהלה בכל רחבי הפרצות הגולה.

מרשעת מהי אומרת: מה העבודה הזאת לכם? לכם ולא לה. ולפי שהוציאה את עצמה מהכלל וספרה בעקרון העבודה העברית השלמה הנהוגה בבוחר, שמן? ואף אתה הקהה שניה ואמור לה: אישה שכך מותר אינה ראויה להצטננות על הישוב!

תמה מהי אומרת: מה בין שמן לשמן — האין כלם שווים? ואמרת לה: יש שמן ויל, שסעמו צורב וריחו הרעף; ויש שמן הנראה צלול אך אינו מנוקק כהלכה ויכיל חומצות המזיקות לקיבה; ויש שמן שאמנם נוקק, אולם מופק דוא מן הנרענים עיי המסתם בבנוין, ולעומתם יש שמן של "שמן" הנסחט עיי מכבשים אוטומטיים, במכונות משוכללות ובכחן יום יום עיי המעבדה הכימית של "שמן".

ושאינה יודעת לשאול אתה פתח ואמרי לה: נסי את השמן של "שמן" ותביני בעצמך מרוע סעדיפות אותו רבבות בעלות בית מנוסות על פני כל שמן אחר.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו מי זאת היא ?

« C'est elle (la promesse de Dieu) qui s'est tenue devant nos ancêtres et devant nous, lorsque plus d'un a tenté de nous exterminer... et le Saint béni soit-Il nous a sauvé de leurs mains... »

Selon une interprétation, « elle » représente la promesse faite par Dieu à Israël de leur libération d'Égypte après quatre cents ans. Cette promesse a été mentionnée dans la section précédente. Selon une autre interprétation, ce qui se dressait devant nos ancêtres est la continuation du piyyut : « Et le Saint, béni soit-Il, nous sauve de leur main. »

- Pas un seul – pas seulement un peuple ou une nation.
- Il s'est dressé contre nous pour nous détruire – Il s'est dressé contre le peuple d'Israël pour l'anéantir.

היא' זו ההבטחה שהבטיח הקב"ה לישראל שיצאו ממצרים לאחר ארבע מאות שנה. ההבטחה זו נזכרה בקטע הקודם. לפי פרוש שני, מה שעמד לאבותינו הוא המשך הפיוט – "והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם". • שלא אָחַד בְּלָבָד – לא רק גוי ואִמָּה אַחַת. • עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ – קָם עַל עַם יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁמִידוֹ.

והיא שעמדה / מתוך ההגדה של פסח

וְהִיא שְׁעִמָּדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ
שְׁלֹא אֶחָד בְּלִבָּד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתָנוּ
אֶלֹא שְׁבָכָל דּוֹר וְדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתָנוּ
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילָנוּ מִיָּדָם

מָה זֹה הַגָּדָה יִשְׂרָאֵלִית
וְאִיזוֹ הַגָּדָה אַתֶּם קוֹרְאִים?

הַגָּדָה לְהַגִּיד
אַגָּדָה, סִפּוּר לְסַפֵּר
מְלִים לֹמֵר ל... לְדַבֵּר עִם, עַל

הגדה ישראלית
מישאל ציון | נעם ציון ואיורים של מישל קישקה

מקום לבקר בו בפסח הספרייה הלאומית

לקראת חג הפסח, מציעה הספרייה הלאומית למורים
מגון פעילויות חנוכיות.

באתר הספרייה תוכלו למצא אסף הגדות מתקופות
שונות, מסרתיות ולא-מסרתיות, חלקן עתיקות ואף
נדירות, בלויי מידע והסברים.

תוכלו למצא באתר גם פרטי מקור ומשאבי הוראה
נוספים מאספי הספרייה, כמו פיוטים, מפות
ומסמכים. באשר לצד כל פריט מצגים הצעות
ורעיונות למערכי שיעור ופעילויות בפתה.

עבדים היינו לפרעה במצרים
בין עבודה לעבודת
השורש **ע ב ד**

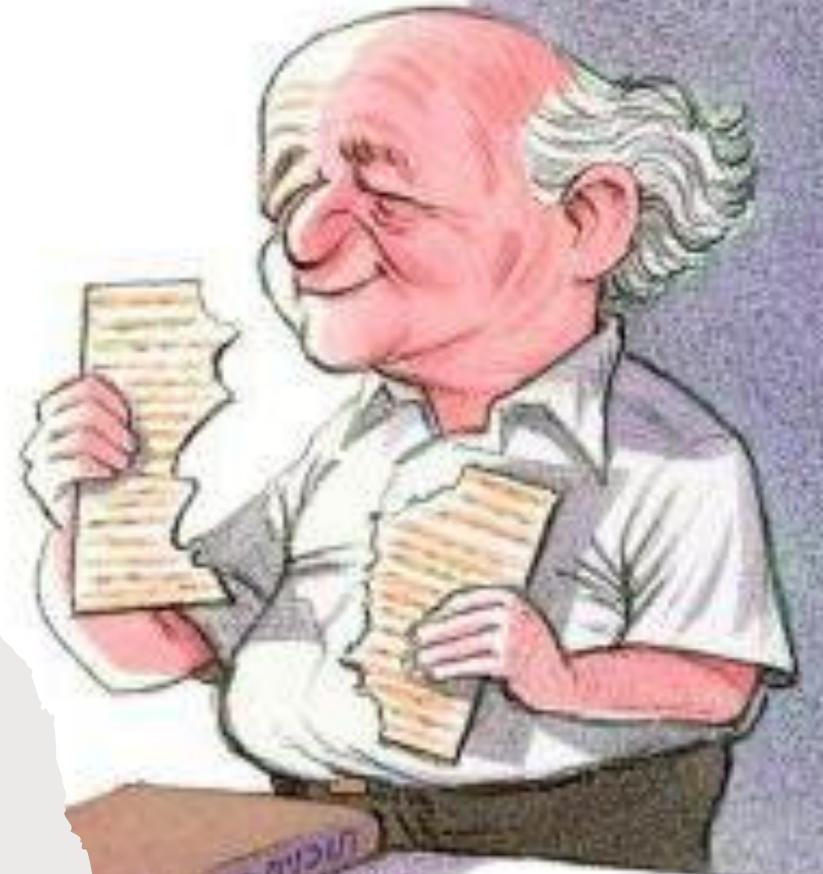
במה אתה עובד
על מה את עובדת
על מי אתם עובדים

כולנו עבדים של מישהו

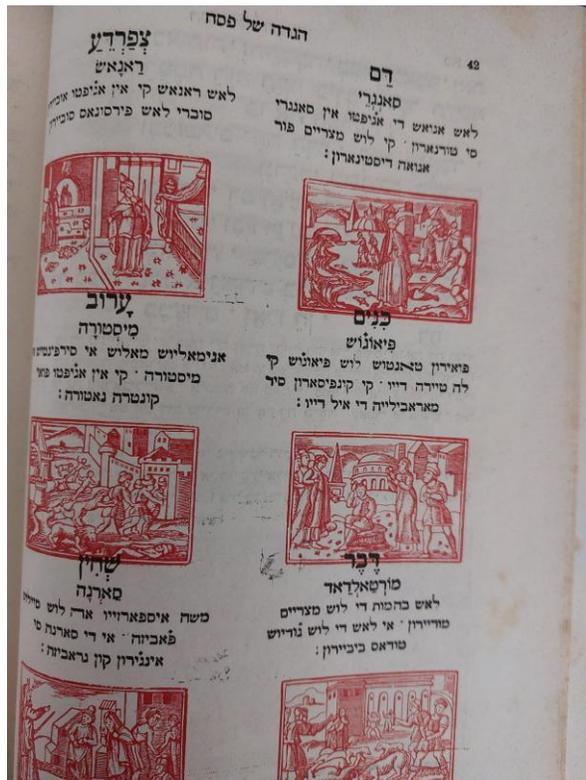
נֶהֱג
מִנְהִיג
הַתְּנַהֲגוֹת
מִנְהִיגוֹת
נוֹהֵג, מְנַהֵג

וַיִּסַּע בְּצֵאן עָמוּ וַיְנַהֲגֵם בְּעֶדְר
בַּמְדָּבָר) "עח, נב. (

בכל דור ודור 2

"בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חֵיב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ בְּאֵלוֹ הוּא יֵצֵא מִמְצָרִים. "סְפוֹר יֵצִיאֲת מִצָּרִים הוּא סְפוֹר מִיָּתִי, שְׁפוּגֵשׁ אֶת כָּל אָדָם, בְּכָל דּוֹר, בְּכָל מָקוֹם. מִצָּרִים הִיא סִמָּל לְמָקוֹם הַצָּר שֶׁבְּתוֹכִי וּבְסִבִּיבָתִי, סִמָּל לְדַבָּרִים שֶׁמְשַׁעֲבָדִים אוֹתָנוּ, וְסְפוֹר יֵצִיאֲת מִצָּרִים מִזְכִּיר לָנוּ שֶׁבִּיכָלְתָנוּ לְהִשְׁתַּחֲרַר מֵהַכְּבָלִים שֶׁכּוֹבְלִים אוֹתָנוּ, לְצֵאת אֶל הַחֲפָשִׁי, לְמִצָּא אֶת נְקִדַּת הַחֲרוֹת שֶׁבְּתוֹכָנוּ. לֵיל הַסֵּדֶר הוּא הַזְדַּמְנוֹת לְסַפֵּר אֶת סְפוֹר הַיֵּצִיאָה לַחֲרוֹת שֶׁלָּנוּ וְשֶׁל מְשַׁחֲתָנוּ...

לדינו, מרוקו, קווקז, בבל לכל גלות יש את
הגירסה שלה לחד גדיא. שיר שמספר על מעגל
החיים והמוות ומעל הכל עומד אלהים

וּבֹא מִלְאֲךְ הַמָּוֹת וְהָרַג אֶת הַשׁוֹחֵט שְׂשַׁחֵט אֶת הַשׁוֹר שְׂשַׁתָּה
אֶת הַמִּים שְׂכַבּוּ אֶת הָאֵשׁ שְׂשׂוּרְפָה אֶת הַמְּקַל שְׂחַבֵּט בְּכָל־ב
שְׂנַשֵּׁף הַחֲתוּל שְׂטַרֵף אֶת הַגְּדִי שְׂאֲבִינוּ הַבִּיא

וּמָה פְּתֹאֹם אַתְּ שָׂרָה חַד גְּדִיָּא?
אָבִיב עוֹד לֹא הִגִּיעַ וּפְסַח לֹא בָּא.
וּמָה הַשְּׂתַנָּה לָּךְ מָה הַשְּׂתַנָּה?
אֲנִי הַשְּׂתַנִּיתִי לִי הַשָּׁנָה
וּבְכָל הַלַּיְלוֹת בְּכָל הַלַּיְלוֹת
שְׂאֲלַתִּי רַק אֲרַבֵּעַ קְשִׁיּוֹת
הַלַּיְלָה הַזֶּה יֵשׁ לִי עוֹד שְׂאֲלָה
עַד מָתִי יִמְשֹׁךְ מֵעַגְל הָאִימָה
רוֹדֵף הוּא נְרֻדֵף מִכָּה הוּא מְכָה
מָתִי יִגְמַר הַטְּרוּף הַזֶּה
וּמָה הַשְּׂתַנָּה לָּךְ מָה הַשְּׂתַנָּה?
אֲנִי הַשְּׂתַנִּיתִי לִי הַשָּׁנָה
הָיִיתִי פַּעַם כְּבֶשׂ וְגְדִי שְׂלוֹ
הַיּוֹם אֲנִי נָמַר וְזָאֵב טוֹרֵף
הָיִיתִי כְּבָר יוֹנָה וְהָיִיתִי צְבִי
הַיּוֹם אֵינִי יוֹדַעַת מִי אֲנִי

לָאן אַתֶּם יוֹצְאִים בְּפֶסַח הַקָּרוֹב ?
לָאן אֶפְשָׁר לָלֶכֶת מִכָּאן ? אֵיפֹה אֲנִי
מֵרְגִישׁ בְּבֵית ? לְאִיזָה כּוּוֹן הוֹלֵךְ
הָעַם הַיְהוּדִי ?

לילות הסדר, בימים הטובים ההם בווינה, לא היו משהו מיוחד, כי כל המשפחה הגדולה תמיד הייתה ביחד, גם בכל ליל שבת היינו כלנו אצל סבא וסבתא. בלילות הסדר סבתא תמיד ערכה מקום אחד או שנים נוסף, כי לא הייתה שנה שסבא שלי לא הביא מבית הכנסת מישהו בלי "סדר" – ואנחנו היילדים למדנו להתחסס אליו בכבוד ולהגיש לו כל דבר ראשון כי הוא היה אורח מכבד.

כלנו במשפחה שרנו יפה, בהרבה קולות, ולשיר ביחד עם כלם היה תענוג אמיתי. דוד יוז'י (יוסף), (האח הבכור, היה הבדרן. תמיד עצרנו את הנשימה כשהגענו למלה "במהרה", "כי דוד יוז'י קרץ לעברנו, היילדים, ושר בקול גדול "בומהרה!" כל שנה אותו הדבר, ואף פעם לא התעייפנו מזה.

הסדר האחרון היה דבר אחר לגמרי. אלה היו ימי היטלר, והנאצים כבר שלטו בווינה. אין שמחה, אין צחוק, רק דאגה. דאגה על מה יהיה עם כלנו ובמידה מה יהיה עם היילדים. סבתא שלי כבר לא הייתה בחיים, והדודים והדודות אמרו שמוטב קר, מוטב שפבר לא ראתה את סבא שלי משלה לרחוב לנקות את המדרכה על הברכים. סבא שלי כבר לא היה הסבא שהפכתי, שהיה לזקן אותי על הברכים וקורא לי ה"עזס פונים" ("עזת פנים" (שלו) תמיד חשבת) שזה שם חבה. (!על החלונות כבר לא היו וילונות תחרה, אלא קרשים עבים ירקים, שחס וחסלילה לא יראו ולא ישמעו מבחוץ. סבא שלי לא הביא הביתה בן אדם אחד, אלא די הרבה אנשים שאבדו משפחה ובית. שלוש בנות-הדוד הגדולות כבר היו באנגליה, שנים בהולנד, ואני עמדת לפני נסיעה לאנגליה לבד, עם "קינדר טרנספורט". עשינו כל מה שצריכים לעשות בליל הסדר, אבל הכל בשקט ובדפאון, ואמא שלי בכתה.

מלבד אמא, כל אלה שהיו שם נספו בשואה.

מָה אַתֶּם אוֹכְלִים בְּלֵיל
הַסֶּדֶר?
מָה הַמִּתְכוּן הַמְשֻׁפָּחֵתִי
שֶׁלְכֶם?

מִתְכוּן Recette
לְהַכִּין Préparer
לְבַשֵּׁל, לְטַגֵּן, לְאָפוֹת,
לְחַמֵּם, לְחַתֵּךְ, לְקַצֵּץ,
לְהַרְתִּיחַ, לְקַנֹּת

מתכון של אמא Recette d'Ima

מנתה פתח עמא עמא
15 אבות
350 גרם סרטיה
1 קבץ סמול / סאלו
2 שני סוג
3 קיובים
מלח קלור זני רחל

לקנות את הקבץ הסמול והסוג
לשמן כל אחד עמוץ ולאווריר יורד ולסוף
לחתוך את המנה כל אחת חמדי
לשים ב-2 כמות אחת לקבץ על המנה ולקבלה

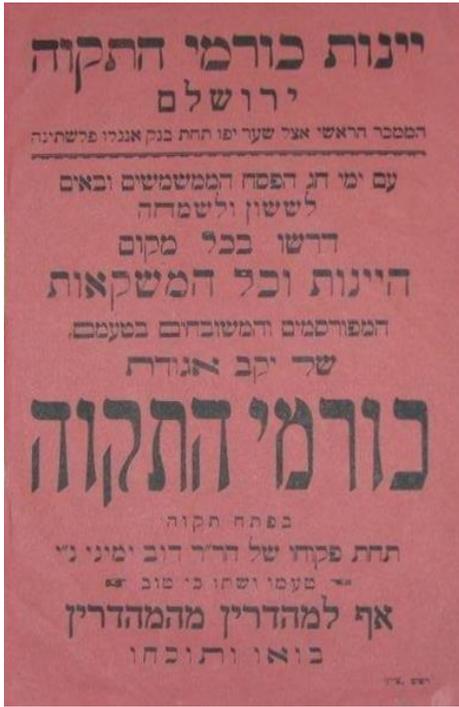
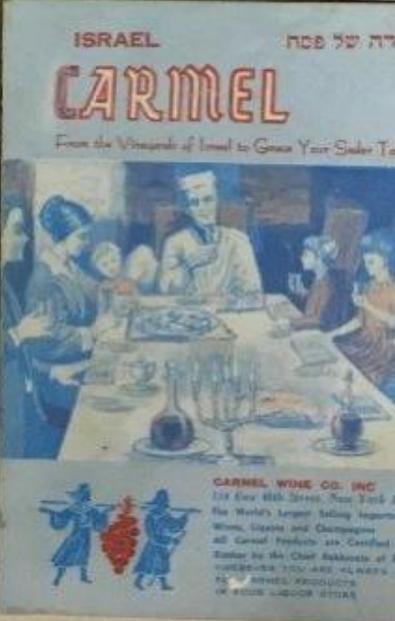
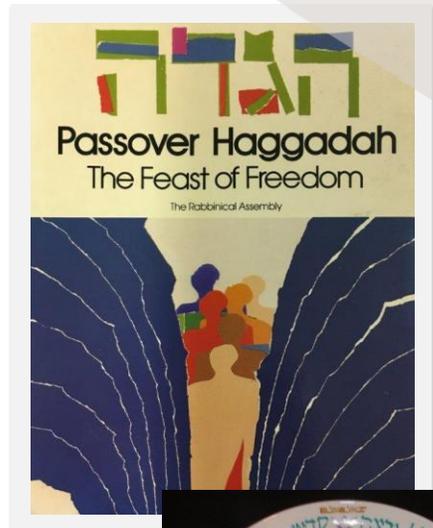
המתנה שמים שמו קבוצה גסה עמוץ
את הקיובים לקבלה ופילו לקבלה כל
מנה קבוצה לשמן קטן קנה אחת מכל 33
לקבלה צבא זהוב

קטיאמון
חם שאת

אסכולות. לסקרנות שלך.

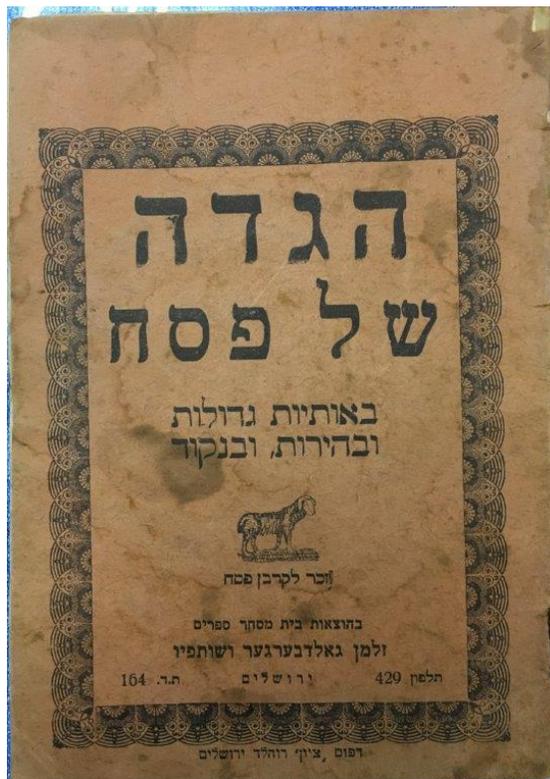

נוסטלג'יה של פסח אלו חפצים, הגדות, בללים יש לכם בירשה מהמשפחה

האספן
לכל דבר יש ערך

לתמוך ביוצרים ישראלים

לקנות תוצרת ישראלית וללמוד וללמד את ההגדה
למסור מאב לבן, מאם לבן, מאב לבת, מאם לבת

[AMAZON.COM: TAMI LEVI ISSERLISH: BOOKS,
BIOGRAPHY, LATEST UPDATE](https://www.amazon.com/s?k=Tami+Levi+Isserlish%3A+Books%2C+Biography&pf_rd_p%3D81111111-1111-1111-1111-111111111111)

בין הארמית לעברית

**הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא
דמצרים. כל דכפין ייתי וייכל כל דצריך ייתי
ויפסח. השתא הכא, לשנה הבאה בארעא
דישראל. השתא עבדי, לשנה הבאה בני - חורין.**

**זה לחם העוני (העוני והעינוי) שאכלו אבותינו
בארץ מצריים כל רעב יבוא ויאכל כל נצרך יבוא
ויפסח השנה כאן לשנה הבאה בארץ ישראל
השנה עבדים לשנה הבאה בני חורין**

הקביעה שכל אחד מאתנו משתמש בשפה
הארמית אינה סברה – אלא עבדה: המלים
סברה ועבדה הן דגמאות למלים בארמית
שחדרו לעברית. ארמית היא שפה שמית,
כמו עברית או ערבית. במאה ה-6 לפני
הספירה הייתה הארמית לשפה הרשמית
בממלכת פרס – ולשפה המדוברת
והבינלאומית של המזרח התיכון עד לכבוש
המסלמי. במשך כאלף שנים שמשה הארמית
(לצד העברית) (כשפת היהודים, והניבה –
בין השאר – את הספרים עזרא ודניאל, את
תרגומי התורה לארמית ואת אחת היצירות
המרכזיות שנכתבה ברבה בארמית –
התלמוד) הבבלי והירושלמי. (הארמית
מדוברת עדיו על ידי נוצרים בצפון אירן ועל
ידי יהודים שמוצאם מכוּרדיסטן הנמצאים
כיום בעקרב בִּישְׂרָאֵל, אך "נראה שהדבור
הארמי יפסק כליל בעוד דור או שניים." גם
הכתב העברי, שבו אנחנו משתמשים,
התפתח מן הכתב הארמי והחליף את הכתב
העברי הקדום.

התחדשות

RENOUVELLEMENT

T

התחדשות, מלון אבן שושן

• התחדשות – התהוות דבר מחדש, הופעה מחדש: התחדשות הוצאת העתון לאחר שפסק מלהופיע זמן רב. התחדשות הברית.

- Renouvellement – la réémergence d'une chose, réapparition : le renouvellement de la publication du journal après qu'il ait cessé de paraître pendant une longue période. renouvellement du pacte (alliance)

השפה העברית

התחדשות
מלים ולחן: נְעָמִי שָׁמַר

עֵיפוֹת בְּלִתי מְסֻבֶּרֶת
פִּיק בְּרַבִּים לֹא מוֹבֵן
זוֹ שָׁעָה שְׁלֹא חוֹזֶרֶת
לְעוֹלָם - אֲבָל
בְּלִבִּי אַתָּה יוֹדֵעַ
שְׁמַעְבֵּר לַפָּנָה
אַהֲבָה חֲדָשָׁה
מִמְתִּינָה

בְּגִיף פּוֹרְחִים לְפִתֵּעַ
בְּעַרְבוּבִיָּה גְמוּרָה
עַץ הַחֲלוּמוֹת
וְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע
הַסִּתְפַּל עַל כְּלִיךָ
שֶׁהַשְּׂאֲרֵת בְּחֻצֵי
הַפִּטְיֹשׁ, הַסֵּלֶם, הַמַּעְדָּר
אַחֲרֵי הַחֲגִים...

אַחֲרֵי הַחֲגִים יִתְחַדֵּשׁ הַכֹּל
יִתְחַדֵּשׁוּ וְיִשׁוּבוּ יְמֵי הַחֵל
הָאוֹר, הָעֶפֶר, הַמָּטָר וְהָאֵשׁ
גַּם אַתָּה, גַּם אַתָּה תִּתְחַדֵּשׁ

בְּמַסָּע שְׁלֹא נִגְמָר
בֵּין שְׂדוֹת הַצֵּל וּשְׂדוֹת הָאוֹר
יֵשׁ נְתִיב שְׁלֹא עֹבֵרֶת
וְשֶׁתַּעֲבֹר
שְׁעוֹן הַחוּל, שְׁעוֹן חֲיִךְ
מְאוֹתֶת לְךָ עֵבֶשׁוּ
לְמַד-דָּלֶת, לְמַד-הָא, לְמַד-וּו.

אַחֲרֵי הַחֲגִים...

בִּין לָחֶם לְמִלְחָמָה מַהִי הַשְּׂגָרָה שְׁלָנוּ?

הפעם הראשונה שבה נזכר **הלחם** במקרא קשורה בעצב ובקללה. לאחר שחטאו אדם וחוה ואכלו מעץ הדעת. האישה קיבלה קללה שבצער היא תלד בנים. לנחש נאמר: **"וְעָפָר תֹּאכַל כָּל-יְמֵי חַיֶּיךָ"**, ולאדם נאמר: **"אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעִבּוּרָךָ, בְּעִצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת-עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה, בְּזַעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם"**: במקום פירות מוכנים מן העץ, יצטרך האדם מעתה לעמול על מנת להוציא את לחמו מן הארץ.

בפרשת שלח לך בפרשתנו עונים יהושע וכלב למרגלים שטענו כי **"הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ אָרֶץ אֲכֹלֶת יוֹשְׁבֵיהָ הִוא"**, ואומרים לכל העדה: **"וְאַתֶּם אַל-תִּירְאוּ אֶת-עַם הָאָרֶץ כִּי לַחֲמֵנוּ הֵם"**. כלומר: אל תחששו שיאכלו הם אותנו; אדרבה, אם חפץ בנו ה', אנו שנאכל אותם ונורישם. הדימוי של אכילת האויבים אינו ייחודי לכאן. כך למשל אומר משה לעם בספר דברים: **"וְאָכַלְתָּ אֶת-כָּל-הָעֲמִים אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ"** (פרק ד'). יש שהציעו שלשונות האכילה נקשרו למלחמה ולהרג בשל צורתה הקדומה של החרב, שדמתה לפה. יגאל ידין בספרו על כלי הנשק בעולם העתיק מביא שהחרב הקדומה היתה קמורה כמגל, ושימשה להכאה ולא לדקירה, ולכן נטבע הביטוי הרווח **"לפי חרב"**. כיוון שהחרב משולה לפה – הרי שפעולתה נדמתה לאכילה. **אבנר שאול שואל את יואב: "הֲלִנְצַח תֹּאכַל חֶרֶב?"**, ובירמיהו מופיע הדימוי בהרחבה, בנבואה החוזה פורענות למצרים: **"וְהַיּוֹם הַהוּא לְאֲדֹנָי ה' צְבָאוֹת יוֹם נִקְמָה לְהַנָּקֵם מִצְרָיִם, וְאָכְלָה חֶרֶב וְשִׁבְעָה וְרִוְתָהּ מִדָּמָם"** (פרק מ"ו). בהמשך נכנסה לשימוש החרב הישרה, שחדה משני צדדיה, כנאמר אצל אהוד בן גרא: **"וַיַּעַשׂ לוֹ אֹהוּד חֶרֶב, וְלָהּ שְׁנֵי פִיּוֹת"** (והיא הקרויה **חרב פיפיות**).

בַּזַּעַת אַפִּיךָ תֹאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבֶבְךָ אֶל הָאֲדָמָה כִּי
מִמֶּנָּה לְקַחְתָּ כִּי עָפָר אֶתָּה וְאֶל עָפָר תָּשׁוּב. בראשית
ג יט

וְאִם תִּרְצֶה לֶאֱכֹל לֶחֶם , תֹאכְלֶנּוּ בִּיגִיעָה רַבָּה , עַד
שִׁיּוּצִיאוּ אַפִּיךָ זָעָה מְרֹב הַיְגִיעָה. ואע"פ שְׁכָל הַגּוֹף מִזִּיעַ
בִּיגִיעָה , זָכַר הָאֲפִים , כִּי בָהֶם תִּרְאֶה הַזָּעָה. וְעוֹד , כִּי לֹא יִזְדַּעַו
הַפְּנִים אֶלָּא בְּרֹב הַיְגִיעָה

רדק. רב דוד קמחי

עולמות האוכל והלחימה נפגשים
בשורשים נוספים בעברית, למשל:
צ.י.ד (לצוד וצידה), ז.ו.ן (כלי זין
ומזון), א.ב.ל (אוכל ומאכלת) ו-
ט.ב.ח (מטבח וטבח).

המילה "לחם" (לحم) בערבית משמעותה
בשר. יש הטוענות שפעולת הציד האלימה
היא הקשר הסמנטי שבין לחם למלחמה.
אגב

ייתכן שהמשמעות המקורית של השורש
הייתה של הלחמה וחיבור, וממנה התפתחו
המשמעויות הנוספות: לחם, שהבצק שלו
מודבק, דביק ומחובר; ומלחמה, שבה
הלוחמים בתקופות עתיקות יותר היו
נצמדים אחד לשני כדי להיאבק.

בלוג רב מילים רוביק רוזנטל

השיר הפשוט על הלחם רחל שפירא

תקווה ולחם!

למדני את השיר הפשוט של הלחם ופרוס לי חלק משלומך. קחני עם אבך היומיום על השכם בשתראני לפניה. אני שהנחתי לרגש יחף לרחף, בבר יודעת כי התפתלה דרכי ומגובה רב ראשי עכשו נרפן - בבר יודעת כי התפתלה דרכי ובאה עד כאן. למדני את השיר הפשוט של הלחם... חיי וחייה אורות וצללים מכילים בעיני שבת, בעיני חלון. לו מחר שלך יגש אל אתמולי בעיני שבת, בעיני חלון, שלך ושלי. קחני עם אבך היומיום על השכם בשתראני לפניה. אני שהנחתי לרגש יחף

חיטה רוני סומק

שדה חטה מתנופף על ראש אשתי ועל ראש בתי.
במה בנאלי לתאר כן את הבלונד,
ובכל זאת, שם צומח הלחם
של חיי.

מסורת המימונה

”השִׁלְחֹן עָרוּךְ מִפֶּה לְבָנָה, מְקַשֵּׁט יָרֵק
שִׁבְלִים, וְעָלָיו קְעָרוֹת וְצִלְחוֹת וּבִקְבוּקֵי
מִשְׁקָה מְסֻדָּרִים בְּטוֹב-טַעַם. הַיְרִי פֶד
חֶלֶב חָמוּץ וְהַיְרִי קְעָרָה גְדוּלָה מְלֵאָה
קֶמַח, שְׁתִּיקוּעִים בּוֹ נִרְתִּיקֵי פוֹל יָרֵק,
וְהֵנָּה צִלְחַת עֲמָקָה עִם דָּגִים טְרִיִּים ...
וְעוֹד צִלְחוֹת עִם מִינֵי מְתִיקָה וְדַבְּשׁ
וּפְרוֹת מְמִינִים שׁוֹנִים :
תְּמָרִים, שְׁקָדִים, אֶגּוּזִים ... לֹא חֲסָרִים גַּם
בִּקְבוּקֵי יַיִן וּבִיָּרָה ”

(פרופ' ח.ז. הירשברג מתאר מסבת
ממונה בעיר פּאס שבמרוקו, אליה נקלע
בראשית שנות ה-50 של המאה
הקודמת.)

<https://www.chagim.org.il/pesach> אתר החגים של התנועה הקיבוצית

<https://www.hagim.org.il/> Pessah dans le site de mouvement reforme en Israel

https://www.youtube.com/watch?v=nquOHxI_xCE מאיר אריאל עברנו את פרעה

https://www.youtube.com/results?search_query=%D7%94%D7%99%D7%94%D7%95%D7%93%D7%99%D7%9D+%D7%91%D7%90%D7%99%D7%9D+%D7%9E%D7%A9%D7%94+%D7%90%D7%A0%D7%92%D7%9C%D7%99%D7%AA Hayehoudim Baim sketches היהודים באים

מערכונים

<https://www.youtube.com/watch?v=mZCR-pCXG-8&t=114s> היהודים באים פרק עשר הסלע + למה פסח

<https://www.youtube.com/watch?v=V7P2jPyFdpq> Had Gadya interprétation Havah Alberstein

<https://www.youtube.com/watch?v=4Knt7jvru6Q> **Vegetarian Passover | Relish with Chef Yia Vang**

https://www.youtube.com/watch?v=Vn3NFEpp_yA **Happy Passover from The Israel Philharmonic**

<https://www.youtube.com/watch?v=dQBy2Hc-sgU> Pessah Haifa 1928

<https://www.youtube.com/watch?v=-5F0x79j2K4> seder au Kibouts 1970

https://www.youtube.com/watch?v=gSZ70qWy_ug זהו זה מערכונים לפסח

<https://www.youtube.com/watch?v=UAfff6QeyA4> **ארץ נהדרת | "חרטא דפסחא**

<https://www.youtube.com/watch?v=rT0XziWZrfU> **פסח שמח! ברכה מוזיקלית מהפילהרמונית הישראלית**

<https://www.youtube.com/watch?v=KvQDZxXuf-g> langue de signes

<https://keren70.wixsite.com/pastandpresent/passover-holocaust>

<https://www.chagim.org.il/STUDY/%D7%9E%D7%95%D7%A9%D7%92%D7%99%D7%9D-%D7%95%D7%9E%D7%A0%D7%94%D7%92%D7%99%D7%9D>

<https://www.youtube.com/watch?v=t1k6HmUY6Zk> **Six13 - A Billy Joel Passover**

Joel

<http://hebrew-academy.org.il> על שום מה? התשובה שעשויה להפתיע אתכם.)